

Rasspecifik avelsstrategi RAS

för

ENGLISH TOY TERRIER

REVIDERAD APRIL 2022

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

INNEHÅLL

1.	INLEDNING	3
	<i>Utlåtande om RAS för English Toy Terrier från SKK</i>	<i>3</i>
2.	AVELSSTRATEGI	4
3.	HISTORIK I ENGLAND.....	5
4.	HISTORIK I SVERIGE	5
5.	ANVÄNDNINGSSOMRÅDE.....	6
6.	POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR	6
7.	REGISTRERINGSSTATISTIK	7
	<i>Antal registreringar per decennium sedan 1960-talet:</i>	<i>7</i>
	<i>Antal registrerade hundar per år:</i>	<i>7</i>
	<i>Import av avelsdjur</i>	<i>7</i>
8.	INAVELSÖKNING	7
	<i>Hundar använda i avel mellan 2016 – 2021</i>	<i>8</i>
	<i>Kullstorlek mellan 2016 – 2021</i>	<i>8</i>
9.	MÅLSÄTTNING FÖR POPULATION.....	9
10.	STRATEGI FÖR POPULATION.....	9
11.	MENTALITET	10
	<i>Dagslägget</i>	<i>10</i>
	<i>BPH – Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund.....</i>	<i>10</i>
12.	MÅLSÄTTNING FÖR MENTALITET	11
13.	STRATEGI FÖR MENTALITET.....	11
14.	HÄLSA	11
	<i>DNA-tester.....</i>	<i>12</i>
15.	MÅLSÄTTNING FÖR HÄLSAN	13
16.	STRATEGI FÖR HÄLSAN.....	14
17.	EXTERIÖR	14
	<i>Rasstandarder ETT mot TMT</i>	<i>15</i>
18.	MÅLSÄTTNING FÖR EXTERIÖR	16
19.	STRATEGI FÖR EXTERIÖR	16
20.	FÖRANKRING.....	16
21.	REFERENSER	16
22.	BILDREFERENS	16

ENGLISH TOY TERRIER

1. INLEDNING

Syftet med RAS (Rasspecifik avelsstrategi) för english toy terrier är att kartlägga rasens avelssituation i Sverige samt ta fram en gemensam handlingsplan för uppfödarna vad gäller hälsa, mentalitet och exteriör. Riktlinjerna i avelsstrategin är rekommendationer. Målen är mycket svåra att nå om inte alla uppfödare och hanhundsägare följer rekommendationerna, eftersom rasens utveckling grundas på uppfödarnas val av avelsdjur. Det är viktigt att väga samman rasens förutsättningar, egenskaper, historia och nuvarande status för att kunna värna om rasens framtida utvecklingspotential. Alla uppfödare har ett stort ansvar för att rätt information om rasen sprids. I synnerhet eftersom rasen saknar rasklubb.

Utlåtande om RAS för English Toy Terrier från SKK

Undertecknad har på SKK/AK:s uppdrag granskat Svenska Terrierklubbens avelsstrategi för English Toy Terrier. Rasen är numerärt mycket liten och rasklubb saknas, vilket innebär särskilda svårigheter. Förankringen har skett genom dialog mellan Terrierklubbens avelskommitté och uppfödarna av rasen. Jag finner strategin väl genomarbetad, men vill ändå kommentera ett par saker för det fortsatta arbetet med RAS.

- Inavelsgraden är hög i rasen. Skulle uppfödarna kunna enas om en maximal nivå per kull?
- Det borde också vara angeläget att framhålla att nya importörer ska vara så obesläktade som möjligt med de svenska hundarna.

Färgelanda 2007-05-02

Anna Uthorn

2. AVELSSTRATEGI

Avelsstrategin i en numerärt liten ras som english toy terrier, är alltid att använda principerna för *bevarandeavel*. Strategin består i grova drag i att undvika parning av nära släktingar, kontrollera inavelstakten så att den inte ökar över exempelvis en 5-årsperiod och att använda fler hundar i avel.

Rasen har idag inte några specifika hälsoprogram.

SKKs tre tumregler för bevarandeavel:

1. Para inte närbesläktade individer.

- Den övre gränsen på 6,25 procent inavelsgrad betyder kusinparning. Rekommendationen från SKK är att aldrig överstiga den.

2. Begränsa inavelsökningen i rasen.

- Rasens genomsnittliga inavelsgrad redovisas i SKKs Avelsdata. Den generella rekommendationen för avel inom en sluten population är enligt SKK att i varje enskild kombination sträva efter en inavelsgrad som är lägre än genomsnittet i rasen sett över en 5-årsperiod.

3. Använd fler hundar i avel*.

- Undvik överanvändning av enstaka individer, ofta hanar.

Kommentar till tumregel 3:

En vanlig begränsning som görs inom rasklubbar är att sätta ett tak för en avelshunds antal avkommor. Beräkningen baseras då på att en hane under sitt liv inte bör få fler valpar än 25 procent av årsregistreringen under en 5-årsperiod, motsvarande en tänkt generation. Men notera att denna tumregel är svår att genomföra i en numerärt liten ras. Antalet valpar efter respektive hane skulle bli väldigt litet hos ETT, motsvarande ungefär en enda kull, vilket kan vara svårt att begränsa sig till som aktiv uppfödare: av ekonomiska skäl vid en import, eller rent matematiskt om en tik får en stor kull. Därför beskrivs ingen gräns för english toy, utan en uppmaning ges till uppfödarna att använda många individer i avel – och att i synnerhet tänka på det avseende valet av avelshane.

Läs mer om rasens specifika målsättning och strategi under avsnitt 9, där dessa punkter utvecklas.

3. HISTORIK I ENGLAND

English toy terrier (ETT) är en gammal brittisk dvärghundras som har sitt ursprung i Black and Tan Terriern, precis som många andra terrierraser. Fram till 1960 har ETT varit känd under namnen Miniature Black and Tan Terrier, Black and Tan Toy Terrier och Black and Tan Terrier, i ursprungslandet. Slutligen ändrades rasens namn av Engelska Kennelklubben år 1960 till English toy terrier (Black and Tan).

På 1800-talet medförde urbanisering problem med råttor, och terriers har använts som effektiva skadedjursutrotare. Man tävlade också om vems hund som var bäst råtthund genom att anordna blodiga tävlingar på pubarna.

ETT:ar har varit trogna följeslagare i så väl det brittiska som norska kungahuset och hos en lång rad av brittiska hertigar och grevar. Rasens historiska bakgrund som gryt-, rått- och knähund vittnar om en oslagbar anpassningsförmåga.

4. HISTORIK I SVERIGE

Denna ädla, fullblodsliknande lilla hund har ökat i antal i de nordiska länderna de senaste åren. Den första ETT:en importerades från USA till Sverige av Carolina Robson, kennel Selsendys, år 1958. Under 1960-talet registrerades det 45 ETT i Svenska Kennelklubben. Nästa decennium ökade registreringsantalet till 63. 1980-talet innebar en extrem nedgång, med endast en registrerad ETT och under 1990-talet ökade antalet registreringar till nio. Under 2000 började nya uppfödare sitt arbete med rasen vilket innebar en ökning av svenskfödda hundar till 111 registreringar. Trenden håller i sig och trots att flera av uppfödarna som tillkom snart lade ner sin avel av rasen igen, steg antalet registreringar under 2010-talet till 123 hundar.

Sedan år 2000 har 13 kennlar registrerat valpar. Dessa är Berholts, Brösing, Catacombe, Fyra Tassar, Perfect Choice, Poenyas, Snowfly, Tornstråle, TrePés Gild, Twinstripe, Veritas Aequitas, Zirlean och Waggs. Av dessa är endast sex kennlar fortfarande aktiva uppfödare av rasen: Berholt, Snowfly, Twinstripe, och de sistnämnda nyttkomna; TrePés Gild, Veritas Aequitas, och Waggs.

Nytt och glädjande är att minst två nya kennlar är kommande och har importerat sina första tikar; en från England och en från Norge. De planerar att starta upp sin avel inom 2022 - 2023: Fera-Mitis och Winsome Flames. Ytterligare en uppfödare hade även sin första kull 2021, men har ännu inte registrerat ett kennelnamn och har därför inte nämnts ovan.

Detta är en mycket intressant och lovande utveckling för ETT-rasens spridning i Sverige och vi hoppas att uppfödarna fortsätter med rasen även framöver.

5. ANVÄNDNINGSSOMRÅDE

I första hand är rasen en ren sällskapshund. ETT lämpar sig utmärkt till det moderna stadslivet på grund av dess nätta väsen och sin renlighet. Det gälla skallet fungerar bra som alarm; rasen är en bra och alert familjehund. ETT:en ska inte framstå som en skällig ras, även om vaktinstinkten finns där hos vissa individer.

Rasens balanserade temperament kan vi exemplifiera med en tik som utbildat sig till och arbetar som internationell rehabhund, Snowfly's Black Crystal.

ETT:en är en intelligent, glad, vaken och sportig liten kompis som vill följa med överallt och som klarar det mesta. Under 2020 fick ETT-rasen sin första svenska viltspårshampiontitel, SE VCH TrePés Gild Finola, bara året gammal.

Rasen är också snabb, smidig, orädd - även för höjder - och lämpar sig väldigt bra för agility. 2014 korades den första ETT:en som agilitychampion i Finland, svenskfödda FI AGCH, FI UCH Twinstripe Heron.

6. POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR

Under de senaste tio åren har det i snitt registrerats 14,4 valpar per år. Inavelsgraden ligger i genomsnitt på 3,0 procent per år under de senaste tio åren, vilken är en minskning med 0,5 procent tack vare de senaste årens betydligt lägre inavelsgrad. Det finns totalt cirka 150 English toy terriers i Sverige och 80 av dem registrerades under åren 2016 till och med 2021. Som en jämförelse kan nämnas att Engelska kennelklubben, i rasens hemland, registrerat 180 ETT under åren 2015 - 2016.

I Sverige finns det sex aktiva uppfödare, i Norge lika många och i Finland 18 aktiva uppfödare av ETT. Det finns inte och har aldrig funnits någon rasklubb i Sverige.

Både rena ETT och toy manchester terriers (TMT) har importerats till Sverige och övriga Norden. I Sverige är det relativt vanligt förekommande med TMT i stamtavlorna och en TMT-import har gjorts sedan 2016. Historiskt i Norden har uppfödare fött upp rena TMT-TMT-kullar, men det har inte gjorts i Sverige ännu.

Hälsoenkäten 2021¹ gav information om att 31 av de svarande var avsedda för avel, vilket antyder att strax över 20 procent är den effektiva populationen, den andel ur den totala populationen som används i avel, men osäkerhet finns såklart i antalet svarande uppfödare, respektive antalet levande hundar i rasen. Det ser bra ut, men kan ökas. Man kan föreställa sig att 20 procent motsvarar att en valp av 5 används vidare i avel och med en genomsnittlig kullstorlek på 3,3 valpar, betyder det att bara något fler än en valp per två kullar sparas för vidare avel, vilket är förvånande lite.

7. REGISTRERINGSSTATISTIK

Antal registreringar per decennium sedan 1960-talet:

Antal reg / decennium	1960-tal	1970-tal	1980-tal	1990-tal	2000- tal	2010-tal
Antal	45	63	1	9	111	123

Tabell 1. Källa: SKKs Avelsdata

Antal registrerade hundar per år:

De importerade hundarna kommer från England, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Kanada.

Antal reg / år	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tikar	5	3	8 (4)	3 (1)	12	5 (2)
Hanar	6	2 (1)	8 (5)	8 (3)	7	13
TOTALT	11	5 (1)	16 (9)	11 (4)	19	18 (2)

Tabell 2. Källa: SKKs Avelsdata. Varav importer inom parentes.

Import av avelsdjur

ETT tillhör de numerärt små terrierraserna. Då avelsbasen är liten beslutade FCI 2010 att tillåta omregistrering av importerade toy manchester terriers från USA och Kanada som ETT. I rasens ursprungsland England omregistreras enbart hundar som uppnått amerikansk- eller kanadensisk championstitel för att försäkra att importhunden i fråga är av en toyvariant av manchester terrier. I Sverige omregistreras importerade hundar med endast exportstamtavla.

8. INAVELSÖKNING

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inavelsgrad	0,7 %	3,5 %	0,8 %	0,3 %	2,1 %	1,4%

Tabell 3. Källa: SKKs Avelsdata. Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Rasens genomsnittliga inavelsgrad från 2016 till och med 2021 blir 1,4 procent, vilket är en klar förbättring som överträffar förra RAS-revideringens målsättning på maximalt 5 procent. Men tänk på att eftersom rasen är mycket liten, kan variationen komma att bli stor momentant även framöver. Varje kull ger stort avtryck i statistiken, så siffror och trender ska tolkas med försiktighet. Exempelvis blir inavelsgraden över en 10-årsperiod istället 3,0 procent, beroende på en enda kull under perioden, vars inavelsgrad var 10,3 procent.

Anmärkning: År 2017 föddes endast en kull med fyra valpar, vars inavelsgrad var 3,5 procent. År 2020 föddes fyra kullar hos nya uppfödare vars inavelsgrad varierade från 0 procent till 0,4 procent. Högst inavelsgrad detta år fanns hos resterande tre kullar från etablerade uppfödare, på mellan 3,9 procent och 6,6 procent.

Hundar använda i avel mellan 2016 – 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kullar	4	1	2	3	7	5
Tikar	4	1	2	3	7	5
Hanar	4	1	2	3	6	4

Tabell 4. Källa: SKKs Avelsdata

Kullstorlek mellan 2016 – 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal valpar*	2,8	4	3,5	2,3	3,1	3,2

Tabell 5. Källa: SKKs Avelsdata. Genomsnittligt antal valpar per kull detta år.

9. MÅLSÄTTNING FÖR POPULATION

Antalet hundar i avel och antalet kullar som föds är för få för att ett effektivt avelsarbete skall kunna bedrivas. Rasen är helt beroende av importer och ett internationellt samarbete.

Om antalet uppfödare ökar, skulle vi få fler hundar använda i avel och fler registrerade valpar. Den som funderar på att bli uppfödare bör därför uppmuntras, stöttas och utbildas av rasens etablerade uppfödare.

- Det långsiktiga målet är att behålla en genomsnittlig inavelsgrad på maximalt 2,5 procent räknat på fem generationer, som är den rekommenderade maximala inavelsgraden i en ras för en hållbar avel enligt SKK.
- Målet för varje uppfödare inför en planerad kull bör vara att behålla minst en valp i fortsatt avel, eller att låta minst en av valparna ingå i en annan uppfödarens avelsprogram. Med den enkla tankeregeln bör den effektiva populationen ökas från cirka 20 till 30 procent av den totala populationen.
- Att öka antalet registrerade hundar per år
- Bibehålla eller öka det internationella samarbetet
- Bibehålla eller öka den effektiva populationen för rasen.

10. STRATEGI FÖR POPULATION

- Bibehåll en uppfödarerepresentant hos Svenska Terrierklubbens kommitté Numerärt små terrierraser (NSTR) och därigenom få stöd för att arbeta mer aktivt med ETT som ras.
- Bjuda in till en gemensam årlig uppfödareträff i samarbete med NSTR.
- Informera och utbilda uppfödare i strategier för och vikten av bevarandeavel i motsats till förädlingsavel.
- Öka antalet uppfödare genom att göra rasen mer synlig samt uppmuntra, stötta och utbilda presumtiva uppfödare genom etablerade uppfödare.
- Sprid kunskap om avel i numerärt små raser genom personlig kontakt mellan uppfödare och blivande uppfödare samt genom NSTR.
- Avråda uppfödare och särskilt valpköpare från att slentrianmässigt kastrera eller sterilisera sina hanar och tikar. Informera om vikten av att behålla intakta djur i populationen, samt sprid kunskap om de eventuella biverkningar som kastration och sterilisering kan medföra.
- Att vid import av avelsdjur eller sperma uppmana uppfödarna att välja så obesläktade linjer som möjligt.
- Uppmuntra internationellt samarbete mellan uppfödare.
- Uppmuntra uppfödare att behålla minst en valp i varje kull för vidare avel.
- Uppmuntra uppfödare att använda många hundar i avel, i synnerhet hanar, som ofta är en betydande faktor.

11. MENTALITET

Dagsläget

Rasen beskrivs av sina ägare som riktiga optimister, nyfikna, aktiva och orädda, undantaget individuella skillnader. I rasstandarden står det att de ska vara alerta och aldrig obefogat nervösa. De tycker mycket om att vara med där det händer och de är som valpar livliga, busiga och riktiga "grävmaskiner". Aggressivitet har varit sällsynt och man har inte heller kunnat beteckna ETT som skarpa i sinnet, även om det förekommer. ETT:en är orädd för höjder, den är smidig och har bra balans. Den vet precis hur man effektivt dödar råttor och mindre gnagare. En ETT är tillgiven, vänlig och är en omtyckt, lojal kompis.

Rasen kan vara avvaktande mot främlingar, men får aldrig vara rädda eller aggressiva. När den lärt känna en person är den översvallande lycklig över att träffas. Under åren har det funnits enstaka individer som inte accepterar att främmande personer tar tag i dem, och det har varit svårt att bedöma dessa hundar på utställningar - de accepterar inte att domaren granskar dem på bordet. ETT behöver bordtränas från tidig ålder och tränas att hanteras.

Hälsoenkäten 2021¹ visade stor variation i ägarnas upplevelse av hundens beteende. En stor andel av de svarande var uppfödare, vilket kan ge missvisande svar då man kan anta att uppfödare är nöjda med sin ras, alternativt behåller de individer hemma som man anser har bäst mentalitet. Därför testades att rensa bort uppfödarnas svar. Andelen var därefter 30 procent, som inte tyckte att rasen motsvarade förväntningarna beteendemässigt (notera att avvikelserna kan vara både positiv och negativ): 32 procent upplevde att någonting i hundens beteende var problematiskt och 8 procent uppgav att de inte var nöjda med sitt val av ras.

För att få en bättre och mer nyanserad bild av beteendeproblem inom rasen och för att hitta strategier för förbättring, bör beteendet följas upp inom rasen i samarbete med aktiva uppfödare i landet.

BPH – Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund

BPH	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Startade:			1 (1)			1 (1)	4 (0)	1 (0)	14 (9)
Genomförda:			1 (1)			1 (1)	4 (0)		14 (9)

Tabell 6. Källa: SKKs Avelsdata, under "raser" / "listor". Varav svenskfödda inom parentes.

Notera: När man studerar en enskild hunds resultat från BPH-beskrivningen, bör man ha i åtanke att utlandsfödda hundar inte syns i diagrammet, det vill säga den blå linjen i spindeldiagrammet som representerar rasens medelvärde. Totalt har 21 BPH startats, mellan 2012 och 2021, varav 10 hundar var importer och resterande 11 utgör medelvärdet för rasen i spindeldiagrammet. Den stora andelen importer i denna numerärt lilla ras som inte syns i medelvärdet, kan medföra att BPH-resultatet blir något missvisande för rasen tills numerären på BPH-testade svenskfödda hundar har blivit tillräckligt stort för att bli statistiskt stabilt.

En av de testade svenska hundarna fick kommentaren "bitberedd" och en av de importerade hundarna fick avbryta BPH på grund av rädsla.

Generellt ses för de svenskfödda hundar, vilkas medelvärden summeras i BPH-spindeldiagram, att socialiteten och tryggheten mot främmande människor är låg, medan osäkerheter och rädslor är relativt stora. Dessa är områden som måste anses mycket viktiga att beakta i avel med rasen framöver. Uppfödare bör undvika avel med osäkra och lättstressade eller nervösa individer, både avseende sociala sammanhang samt andra vardagliga utmaningar.

12. MÅLSÄTTNING FÖR MENTALITET

- Att behålla den rastypiska mentaliteten hos ETT enligt rasstandarderna.

13. STRATEGI FÖR MENTALITET

- Att särskilt undvika att använda aggressiva, skygga eller nervösa individer i avel.
- Att vid avel med individer med viss, men ändå acceptabel nivå av aggressivitet, skygghet eller nervositet, medvetet välja partners med stor trygghet och bättre rastyp mentalt.
- Att uppmuntra uppfödare att använda BPH som ett avelsverktyg.
- Uppmuntra valpköpare till att genomföra BPH.
- Noggrant informera uppfödare och köpare om att ETT behöver tränas att hanteras från tidig ålder.

14. HÄLSA

ETT lever generellt ett långt liv, uppskattningsvis 11-14 år, enstaka individer har blivit upp till 17 år gamla. På ett privat initiativ skickades genom NSTR en hälsoenkät¹ ut till registrerade ETT-ägare och uppfödare under oktober till december 2021. Enkäten baserades på Svenska Terrierklubbens mall. Totalt samlades 64 svar in, vilket motsvarar mer än 40 procent av alla individer i rasen i landet. En del av resultaten bakas in under detta avsnitt.

Hjärta

Statistiken från försäkringsbolagen är mycket liten och därför svår att använda. Agria har en enda diagnos mellan 2010-2021 som når upp till det egna bolagets gränsvärde för registrering, där 8 fall rapporterats i samma diagnos: mitralisendokardos. Diagnosen betyder att den tvådelade segelklaffen som delar kammare och förmak på vänster hjärthalva inte sluter tätt, utan läcker när hjärtat dras samman för att pumpa ut blodet i aorta. Läckaget orsakar ett blåsljud som veterinär kan uppfatta med stetoskop.

Hjärtstatus loggas inte av SKK och därför kan inte någon statistik eller uppföljning göras. Detta vore något att diskutera mellan uppfödare, eftersom hjärtproblem förekommer i rasen.

Hälsoenkäten 2021¹ pekade på ett alarmerande stort antal med blåsljud, av det relativa fåtal som har kontrollerats, fem av 18 hundar. Blåsljud kan tyda på ovan nämnda diagnos och det hjärtintyg kallat "Hjärtstatus" som registreras hos SKK för vissa andra raser, riktar speciellt in sig på att en veterinär med särskild specialistkompetens lyssnar efter systoliskt blåsljud över mitralis- området i hjärtat.

Uppfödarna i rasen bör med stöd av NSTR undersöka om central registrering av hjärtintygen (hälsoprogram nivå 1 utan tvingande åtgärd) och lägga till hjärtundersökningen som en rekommenderad kontroll att genomföra före avel.

Öga

I Sverige blir uppfödarna allt bättre på att hälsokontrollera sina avelshundar. Från och med 2016, till och med 2021 har 25 hundar ögonlysts. Av de ögonlysta har endast en fått diagnos Katarakt Y-söm, där veterinären inte avrådde från avel, samt en hund som har en uppmaning om uppföljning, vilket brukar betyda att veterinären ser en avvikelse, men att betydelsen avseende avel inte kan avgöras.

Patella

Antal patellaundersökta hundar mellan 2016 och november 2021 var 20st utan anmärkning, 4 med medialt grad 1 (vilket betyder att de får paras med hane / tik utan anmärkning) samt en hund med medialt grad 2, vilket utesluter den ur vidare avel. Fyra av fem med diagnos var tikar.

Parning och könsdrift

Rasen är lättparad och har en stark könsdrift. Valpningarna brukar ske problemfritt. Även envalpsfödslar sker oftast utan problem och tikarna är ypperliga mödrar. Vanlig kullstorlek är två till fyra valpar.

DNA-tester

DNA-tester som finns tillgängliga för en ras, ska användas klokt; med syfte att kartlägga sjukdomsanlag, utesluta dubbla anlagsbärare som sannolikt utvecklar sjukdomen, samt att

möjliggöra en bred avelsbas som tryggt kan användas trots enstaka anlagsbärare av en viss sjukdom.

Inkorsningen av toy manchester terrier (TMT) har gett positiva tillskott, men har även medfört tre sjukdomar, som dock kan DNA-spåras. Testet kan göras på blodprov eller kind-svab. I dagsläget analyseras proven endast på utländskt laboratorium, vilka ger svaren att hunden är fri (free / clear), bärare (carrier) eller affekterad / dubbel bärare (affected) av anlaget.

JDCM

Juvenil dilaterad kardiomyopati är en hjärtsjukdom som orsakar plötslig död i ung ålder. Sjukdomen har spårats till några nordamerikanska / kanadensiska manchesterterriers vars avkommor också finns i de nordiska länderna.

Xantinuri typ 2a

Ärftlig xantinuri är en autosomal recessiv genetisk störning som resulterar i en överdriven mängd av en metabolisk biprodukt i urinen; xantin. Detta ökar risken för bildning av xantinblåsa eller njursten och kan orsaka betydande njursjukdom. Xantinuri kan också skapas av icke-genetiska faktorer såsom vissa mediciner och kallas då iatrogen xantinuri.

vWD typ 1

Von Willebrands är en ovanlig sjukdom och verkar ha minskat i antal i ursprungsländerna USA och Kanada. Tillståndet är en blödningsstörning som klassificeras recessivt ärftlig. Sjukdom ger en ökad tendens att blöda på grund av felfungerande trombocyter och ett koagulationsprotein. En hund kan vara bärare av genen utan att påverkas.

Risker med DNA-tester

Avslutningsvis kan sägas att andra DNA-tester, samt paket-tester innefattande sjukdomar som inte är utbredda problem i rasen, ska användas med försiktighet. Risken är att ovanliga anlag upptäcks, vilket avskräcker uppfödare från att använda vissa avelsdjur, som annars kunnat hjälpa till att bredda rasen. Det är en balansgång mellan risken från den nya sjukdomen och nyttan av att bibehålla eller bredda avelsbasen.

15. MÅLSÄTTNING FÖR HÄLSAN

- Att bevara rasen så frisk som möjligt och förhindra en ökning av antalet ärftliga sjukdomar genom uppföljning av rasens hälsostatus.
- Frekvensen av de hälsoproblem som uppmärksammas ska inte öka under den närmaste femårsperioden.

16. STRATEGI FÖR HÄLSAN

- Uppmana uppfödare och valpköpare att hälsoundersöka sina hundar (ögonlysning, patellastatus, hjärtstatus).
- Överenskom inom 2022 om eventuell central registrering av hjärtstatus hos SKK, genom hjälp av NSTR.
- Uppmana uppfödare att genomföra DNA-tester avseende sjukdomarna JDCM, Xantinuri och vWD på sina avelsdjur som har amerikanska eller kanadensiska hundar i stamtavlan. SKK har en gräns för hereditärt fri avkomma vid tredje generationen.
- Uppmuntra en öppenhet uppfödare emellan när det gäller sjukdomsfall och defekter.
- Samla information om existerande hälsoproblem och dela dessa med uppfödarna.
- I möjligaste mån följa hälsostatusen inom rasen i Norden och internationellt.

17. EXTERIÖR

Rasstandarden anger idealmåtten för english toy terriers, men dessa mått är inte så enkla att följa. Enligt rasstandarden ska mankhöjden vara 25-30 cm och vikten 3,5 kilo.

Uppfödare i Sverige liksom i Norge och Finland har sedan 2010 börjat föra in nya blodslinjer genom att importera hundar av rasen manchesterterrier (toyvariant) framför allt från USA, men även från andra länder där manchesterterriers använts i aveln. Det är därför viktigt att uppfödare och domare förstår skillnaden mellan manchesterterriers två varianter; standard och toy samt ETT.

Rasstandarden i USA är densamma för båda varianterna av manchesterterrier, standard och toy. De principiella skillnaderna i rasstandarden mellan USA:s toy manchester terrier och Storbritanniens english toy terrier är hundarnas överlinje och huvudform. Vissa amerikanska linjer ger alltför långa öron vilket ger ett obalanserat uttryck. Vissa importerade blodslinjer har gett raka skuldror och raka knäleder, vilket påverkar hundarnas rörelser och överlinje negativt.

Ett av delmålen med att föra in nya linjer i rasen, det vill säga bredda genbasen genom att använda sig av en annan ras, var att förbättra päls på hals och bröst.

Uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse behöver kartläggas av sakkunniga.

Rasstandarder ETT mot TMT

Jämförande beskrivning av skillnaderna mellan rasvarianterna av Lummelampi & Huttunen².

English toy terrier vs (toy) manchester terrier

Det är inte problemfritt att acceptera de nordamerikanska (T)MT som ETT. Alla FCI-länder använder rasstandarderna för rasens ursprungsland - alltså Englands rasstandard. I USA och Kanada registreras standard- och toy manchesters som samma ras sedan 1959. Det är enbart på utställningarna raserna skiljs åt till två varianter, där de normalstora tävlar i terriergruppen och de små i toygruppen. Det är tillåtet att para dessa två varianter och man kan flytta en hund som har vuxit sig för stor för att vara en TMT till att tävla som en MT. Det är endast storleken och öronen som skiljer de här två variationerna åt. En MT kan ha upprättstående, hängande eller kuperade öron. En TMT skall ha naturligt upprättstående öron och kuperade öron är diskvalificerande fel.

Storleken

Enligt den brittiska rasstandarderna ska ETT väga 2,7 - 3,6 kilo och mankhöjden vara 25 - 30 cm. En TMT ska väga 3,1 - 5,4 kilo. En ETT ska vara finlemmad och graciös, TMT är ofta tyngre och har kraftigare benstomme.

Huvud och uttryck

ETT ska ha plan skalle och såväl framifrån som från sidan skall nospartiet ge ett kilformat intryck. Skallen och nospartiet ska vara lika långa enligt de brittiska experterna. Om nospartiet är längre än skallen, är det ett fel. MT-huvudet skall vara långt och smalt och många har främmande form jämfört med den engelska typen. ETT ska ha svagt markerat stop, men hos MT står det inget om stopet. Ögonen hos ETT ska vara mörkbruna eller svarta och uttrycket är mildare än hos MT som har mindre ögon.

Öronen

ETT ska ha upprättstående öron med formen av en ljuslåga. Öronen ska sitta rätt, "fem i ett" – "tio i två" är fel samt om de sitter för högt ansatta och nära varandra. Hos MT står det inget om öronens form eller storlek och man kan ofta se för små eller alldeles för högt sittande, långa och smala öron.

Silhuetten

Över- och underlinjerna skildras olika för ETT och MT. ETT ska ha vackert böjd och lång hals som övergår mjukt i skuldrorna. Ryggen har en svag kurva, vilken börjar bakom skuldrorna och når över länderna för att sedan ytterligare falla mot svansroten. En MT har fylligare, för en arbetande hund mera passande kropp och dess överlinje är rak bakom skuldrorna och blir böjd först vid länderna.

Det är viktigt att både uppfödare och domare förstår det rastypiska hos ETT och är medvetna om att ETT inte är en mindre variant av en MT. En TMT är en liten manchesterterrier, inget annat.

18. MÅLSÄTTNING FÖR EXTERIÖR

- Att bibehålla den höga exteriöra kvalitet vi har på rasen i Sverige.
- Förbättra päls på bröst och hals. Skinnet får inte lysa igenom.

19. STRATEGI FÖR EXTERIÖR

- Prioritera rastypiska hundar och från avel välja bort de hundar som saknar flera rastypiska detaljer, dock med hänsyn tagen till den smala avelsbasen.
- Hålla ögonen på storlek, vikt och övriga exteriöra detaljer så att rasen fortsatt håller sig inom rasstandard.
- Ha koll på päls på bröst och hals. Följa upp hundarnas pälskvalitet.
- Vid parningar med toy manchester terrier vara uppmärksam på de olika rasernas särdrag, så att rasspecifika karaktäristika bibehålls hos english toy terrier.

20. FÖRANKRING

Då ETT saknar egen rasklubb har förankringen av reviderat RAS skett med tre av de aktiva uppfödarna med längst erfarenhet av rasen: Camilla Berholt, kennel Berholts, Marja Huttunen, kennel Twinstripe och Ann Hjort, kennel Snowflys. RAS-revideringen är skriven av Therese Egermark Winscher, kennel TrePés Gild och dokumentet är avstämt med Svenska Terrierklubbens avelsråd, Lena Lidsell.

21. REFERENSER

1. Egermark Winscher, Therese, 2022. *Hälsoenkät 2021 English toy terrier - rapport.*
2. Lummelampi, Kirsti, 2016. Översatt och förkortat av Huttunen, Marja.

22. BILDREFERENS

Framsida: Gustafsson, Helena.